

СТАНОВИЩЕ

на Научния съвет на Националния институт по метеорология и хидрология

по Проект на Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на нормативни актове на Министерския съвет – Устройствения правилник на Министерство на околната среда и водите, Постановление № 208 на Министерския съвет от 2017 г. и Правилника за устройството и дейността на Националния институт по метеорология и хидрология, с цел оптимизиране на организацията и управлението в системата на МОСВ, публикуван за обществено обсъждане на 16.08.2023 г.

I. Общи бележки

В доклада на министъра на ОСВ и в Частична предварителна оценка на въздействието се твърди, че „с изменения приети през 2022 г. (ДВ, бр. 83 от 2022 г.) Националният институт по метеорология и хидрология преминава като администрация към министъра на околната среда и водите“.

Националният институт по метеорология и хидрология (НИМХ) преминава от МОН към МОСВ със Закон за изменение и допълнение на Закона за водите (ДВ, бр. 20 от 2022 г.). В §7, ал. 2 изрично се указва, че НИМХ не е администрация: „(2) **Националният институт по метеорология и хидрология е национална научна организация** за осъществяване на оперативни дейности в областта на метеорологията, хидрологията и агрометеорологията, както и за научни изследвания, и за научно-приложна, иновативна и образователна дейност. **Националният институт по метеорология и хидрология е националната хидрометеорологична служба на Република България и не изпълнява функции във връзка с осъществяването на изпълнителната власт**“.

Със Закон за изменение и допълнение на Закона за водите (ДВ, бр. 66 от 2023 г.) се регламентира §7, „(5) Националният институт по метеорология и хидрология **прилага система на делегиран бюджет**, като **генералният директор** е второстепенен разпоредител с бюджет, който: ... 3. **определя числеността на персонала** и индивидуалните възнаграждения на персонала в рамките на утвърдените разходи по бюджета на Националния институт по метеорология и хидрология за съответната бюджетна година“.

Използвайки хипотеза, че НИМХ е администрация, се предлага вътрешно реструктуриране на администрацията на МОСВ, като се прехвърлят необходимите

бройки от свободния щат на НИМХ. Няма обосновка дали това е възможно при реалната ситуация с нормативната уредба!

II. По Частична предварителна оценка на въздействието

Липсва анализ на въздействието на предлаганите промени върху НИМХ, а той е реално заинтересована страна.

Формално се изтъква, че НИМХ има свободни щатни бройки, без да има анализ на какво се дължат и до какво ще доведе тяхното отнемане.

Към момента плановата щатна численост на Националния институт по метеорология и хидрология (НИМХ) е **724 щатни бройки**, но реално **в момента работят 1180 души** (част от тях са на почасова заетост). **НИМХ поддържа 1064 метеорологични, хидроложки и агрометеорологични обсерватории и станции** на територията на цялата страна, които работят денонощно, всеки ден от годината. Не трябва да се забравя, че мониторинговата мрежа на НИМХ е и неговият лабораторен комплекс, в който се провеждат експерименталните научни изследвания на атмосферата и хидросферата. Всяко допълнително ограничаване в броя на станциите пряко се отразява на качеството на продуктите, създавани в НИМХ, включително и в областта на климата.

Свободните към момента щатни бройки в НИМХ са 65, което е 8.8% от общия брой. Тези свободни щатни бройки са умишлено поддържани.

От тях **20 са „оборотни“ за наблюдателната мрежа**. В България от 30 години няма средно училище, което да подготвя хидрометеорологични наблюдатели. По тази причина НИМХ провежда ускорено обучение, поне един месец, на новопостъпили специалисти, докато получат (след изпит) допуск до самостоятелна работа. В този период числеността в съответната обсерватория/станция се увеличава, тъй като на работа е и специалистът, който планира напускане. Ако я няма тази възможност, в периода на обучение съставът няма да е окомплектован, ще се полага и заплаща извънреден труд, а често тази опция е невъзможна поради ограниченията в Кодекса на труда.

С писмо № 33-00-70/22.06.2023 г. министърът на ОСВ разпорежда на НИМХ да приеме допълнително от МОСВ до края на 2023 г. за експлоатация **34 бр. нови мониторингови пунктове**. За това на НИМХ **не се предоставя никакъв допълнителен ресурс**. За да се изпълни това нареждане, е необходимо освен 34 хидронаблюдатели да се назначат и поне 4-ма специалисти във филиалите ни за контрол и обработка на информацията. Или общо трябва да се назначат, обучат и получат достъп до самостоятелна работа допълнително **още 38 специалисти през 2023 г.**, в противен случай тези пунктове няма да работят.

За последните 10 години учените в НИМХ са намалели от 124 на 61 и е крайно необходимо възстановяването на броя им, за да могат да се изпълняват всички поставени на Института задачи, които пък са нараснали двукратно. **Ако бъдат отнети от НИМХ 10 щатни бройки, то няма да има нито едно свободно щатно място за назначаване на млади учени, включително в областта на климата!**

От друга страна, както е видно от Становище на администрацията на Министерски съвет, **МОСВ поддържа между 11.7% и 17.2% свободни бройки** от плановата си

численост (между 49 и 72 щатни бройки), като „половината от незаетите щатни бройки всъщност са трайно незаети (повече от 6 месеца)“. При това положение няма никаква логика да се предлага да бъдат взети допълнително щатни бройки от НИМХ, след като гореописаните факти и обстоятелства са известни.

След като ръководството на МОСВ си поставя високи цели в областта на климатичните промени, би трябвало да знае, че научните продукти, резултати и данни са в основата на всички политики в областта на климата, а не обратното! Без да има адекватен сценарий за очакваните промени в климата на регионално ниво, всякакви политики са несъстоятелни. Адаптацията към климатичните промени неминуемо е свързана и със създаването на методи за прогноза и оценка на горещини, засушавания, наводнения, екстремни ветрове, горски пожари. Тази дейност и сега е част от научните разработки на НИМХ. За да бъдат решени проблемите, посочени в доклада на министъра на ОСВ, НИМХ трябва да успее да създаде необходимите сценарии за очаквано изменение на климата на национално и регионално ниво. За това са му необходими основно човешки ресурси, а с предложените промени те се отнемат! Това по никакъв начин не кореспондира с целите на предлаганото ПМС: „Оптимизиране на организацията и управлението в системата на МОСВ“, част от която е НИМХ.

Съмняваме се, че е добро управленско решение да се развива административно звено в областта на климата за сметка на допълнително отслабване на национална научна организация с оперативна дейност, която работи в същата област и от която се очаква да му даде основата за създаване на политики.

Въз основа на анализа на фактите, целесъобразността и законосъобразността на частта от проекта на ПМС, засягаща НИМХ, Научният съвет на Националния институт по метеорология и хидрология смята, че предложеното ПМС, в този му вид, не отчита реалностите към момента, негативното въздействие върху дейността на Института и отражението му върху поставените за решаване проблеми. По тази причина оценката на вариантите за действие е непълна, а анализът на въздействията – едностранен.

Становището е прието единодушно на заседание на Научния съвет на НИМХ, проведено на 24.08.2023 г. Присъствали 11 от 13 членове на Научния съвет.

Председател на НС на НИМХ,

проф. д-р Христомир Брънзов

